

דף כח.

עין משפט א

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ג ה"ז

שְׁבַעַת קְנֵי הַמְנוּרָה מְעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה **ת**. וְשְׁבַעַת נְרוֹתֶיהָ
מְעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה בֵּין שְׁהִיתָהּ שֶׁל זֶה בֵּין שְׁהִיתָהּ שֶׁל
שָׂאָר מִיָּנִי מִתְּכוּת. וְכָל הַנְּרוֹת קְבוּעִים בְּקָנִים:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"א ה"ב

וְכֵן שְׁתֵּי פָרָשִׁיּוֹת שֶׁבְּמִזְוָה שֶׁהֵן **א** 'שְׁמַע' וְהִיא אִם
שְׁמוּע' אָפְלוּ אוֹת אַחַת מִשְׁתֵּי הַפָּרָשִׁיּוֹת אִם חָסֵר קוּצוֹ

ת. כסף משנה שבעה קני מנורה מעכבין זה את זה וכו'. משנה בפרק הקומץ רבה (דף כ"ח).
ומ"ש בין שהיתה של זהב בין שהיתה של שאר מיני מתכות הכי אמרינן בגמרא ואימא
נמי באה זהב באה קנים אינה באה זהב אינה באה קנים ההוא פמוט מיקרי. ומ"ש וכל
הנרות קבועים בקנים כך פירש"י שבעה נרותיה בראש כל קנה וקנה היה נר אחד כעין בזך
ושם נותנין השמן והפתילות:

א. כסף משנה וכן ספר תורה שחיסר אפילו אות אחת וכו'. דעת רבינו דכיון דבתפילין
ומזוזה אות אחת מעכב וכמו שנתבאר בסמוך ה"ה לספר תורה דהא תנן בפרק קמא
דמגילה (דף ח'): אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אלא שהספרים נכתבים בכל לשון
ותפילין ומזוזות אין נכתבים אלא אשורית ועוד דאמרינן בהקומץ רבה (מנחות דף כ"ט):
ספר תורה שיש שלש טעיות בכל דף יתקן ד' יגזו ומדקאמר יתקן אלמא דקודם שתיקן
אפילו בטעות אחד מיפסל כתפילין ומזוזות. והר"ן דחה ראיות אלו בפרק שני דמגילה
ומ"מ זה דעת רבינו כמבואר בדבריו פרק עשירי מהלכות אלו. עוד ראיה לדברי רבינו
מדאמרינן פרק קמא דב"ב אפשר ספר תורה חסר אות אחת וכתוב לקוח את ספר תורה
הזה אלמא דכי חסר אות אחת אינו נקרא ספר התורה ועוד דאמרינן דאפילו אות אחת
אסור לכתוב שלא מן הכתב כלומר שמא יחסר אות או ייתר אות אלמא אפילו חסרון אות
אחת פוסל. והא דגרסינן בהניזקין (גיטין דף ס') אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן
ספר תורה שחסר יריעה אחת אין קורין בו דמשמע הא חסר פסוק אחד קורין בו י"ל דל"ק
דאפשר לומר דר' יונתן בא ללמדנו שאין דין ספר תורה כדין המגילה שאם השמיט בה
הסופר אפילו כמה יריעות וקראן הקורא ע"פ יצא אבל בספר תורה אפילו חסר יריעה אין

מַעֲכָב מִן הַתּוֹרָה עַד שְׁיָהּיוּ שְׁתִּיָּהָן נִכְתָּבוֹת שְׁלֵמוֹת. וְכֵן
סֵפֶר תּוֹרָה שְׁחָסֵר אֶפְלוֹ אוֹת אַחַת פָּסוּל:

שו"ע יו"ד סימן רפה סעיף ג

ג. כתבה שלא כסדרן אפי' שכח מלכתוב אות אחת ב פסולה ואין לה
תקנה ג, וא"צ לומר אם הקדים פרשה שניה לראשונה.

עין משפט ג.ד. שו"ע יו"ד סימן רעד סעיף ו

ח. צריך לזהר בתיקון האותיות ד ובזיונו, כמו שנתבאר בהלכות תפילין
באו"ח סי' ל"ב וסי' ל"ו.

עין משפט ג.ד. הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"א ה"א

אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת אֱלוֹ. ה שֶׁהֵן קֶדֶשׁ לִי. וְהָיָה כִּי יִבְיֹאֵךְ
יְיָ שְׁבַסְפָּר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת. ו שְׁמַע. וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ. הֵן

קורין בו ומדאגמרן דחסרון פוסל בס"ת לענין קריאתו לא שנא לן בין חסרון מעט למרובה
וממילא דאפילו חסר אות פסול כנ"ל לדעת רבינו:

ב. אפי' קוצו של יו"ד מעכב. קול יעקב אות ו'.

ג. שאין תולין בה בין השיטין כמו בס"ת, אם לא שגורר כל מה שכתב עד מקום שדילג
ומשם יכתוב כסדרן. שם באות ז'.

ד. אם כתב ב"ת או כ"ף או קו"ף או רי"ש וכיוצא תחת כ' פשוטה או תחת נו"ן פשוטה
או תחת רגל של קו"ף וכיוצא צריך לתקן ולא די בהפרדת הדיבוק בלבד, ובתפילין
ומזוזות בכה"ג יש בהם שלא כסדרן אם כתב אחריו. ועיין בקול יעקב אות י"ב.

ה. כסף משנה: ארבע פרשיות אלו וכו'. במכילתא ובהקומץ רבה (מנחות דף ל"ד:). ומ"ש
והיה כי יביאך שבספר ואלה שמות איצטריך למכתב הכי משום דאיכא והיה כי יביאך
במשנה תורה פרשה ואתחנן: ואפילו קוצו של אות אחת וכו'. במנחות פרק הקומץ בתרא
(דף כ"ח) תנן שתי פרשיות שבמזוזת מעכבות זו את זו ואפילו כתב אחד מעכבן. ארבע
פרשיות שבתפילין מעכבות זו את זו ואפילו כתב אחד מעכבן. ובגמרא (דף ל"ד) מעכבות
זו את זו פשיטא אמר רב יהודה לא נצרכה אלא לקוצו של יו"ד: וכתב הרא"ש ז"ל בהלכות

שְׁנֵי תַבּוֹת בְּפָנֵי עֶצְמָן וּמִחֲפִין אוֹתָן בְּעוֹר וְנִקְרָאִין תַּפְלִין
וּמִנִּיחִין אוֹתָן עַל הָרֹאשׁ וְקוֹשְׁרִין אוֹתָן עַל הָיָד. וְאִפְלוּ
קוּצוּ שֶׁל אוֹת אַחַת מֵאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת אֵלוּ מְעַכֵּב אֶת כָּל
מִן הַתּוֹרָה עַד שִׁיָּהִיו נִכְתָּבוֹת שְׁלֵמוֹת כְּתוּבָן:

עין משפט ה. הרמב"ם הל' ציצית פ"א ה"ה

אִם עַל פִּי שְׂאִין אֶחָד מֵהֶן מְעַכֵּב אֶת חֲבֵרוֹ אֵינָן שְׁתֵּי
מִצּוֹת אֲלָא מִצְוֹת עֲשֵׂה אַחַת. אָמְרוּ חֲכָמִים הָרֹאשׁוֹנִים
'וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית' מִלְּמַד שִׁשְׁנֵיהֶם מִצְוָה אַחַת. וְאַרְבַּע
צִיצִיּוֹת מְעַכְבוֹת זוֹ אֶת זוֹ שְׂאֲרַבְעָתָן מִצְוָה אַחַת.
וְהַלּוּבֵשׁ טְלִית שִׁישׁ בָּהּ לִבָּן אוֹ תַכְלֵת אוֹ שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד
הָרִי קִיָּם מִצְוֹת עֲשֵׂה אַחַת:

שו"ע או"ח סימן יג סעיף א

א. ארבע ציציות מעכבין זה את זה ^ז שכל זמן שאין כל הד' מצויצות
כהלכתם היוצא בה לר"ה בשבת חייב חטאת, שהציציות הם משוי ולא

ס"ת קוצו של יו"ד פירש"י זהו רגל ימין כפוף למטה וק"ל דפשיטא דמעכבא דזהו עיקר
גוף האות ופירש ר"ת שהוא לצד שמאל שכפוף למטה כדאמרינן התם (דף כ"ט) מפני מה
ראשה של יו"ד כפוף למטה דלצד ימין קרוי רגלו ואמרינן נמי בפסיקתא דיו"ד יש לו
נקודה אחת למטה ונקודה אחת למעלה וגם אמרו שם מפני מה יו"ד כפוף ולפי זה יש
ליו"ד תג למעלה וגם כפוף למטה, ואפשר דקוצו של יו"ד היינו תג למעלה ויו"ד כפוף
היינו רגל ימיני:

ו. כסף משנה: אף ע"פ שאין האחד מעכב את חבירו אינם שתי מצות אלא מ"ע אחת: וארבע
ציציות מעכבות זו את זו שארבעתן מצוה אחת. משנה סוף פרק הקומץ (מנחות כ"ח):
והלובש טלית שיש בה לבן או תכלת וכו':

ז. מנחות נ"א.

בטלים לגבי הבגד ^ח.

עין משפט ו.ז.ז. ^{הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ג ה"ד}

במה דברים אמורים בשעשאנה זהב. ^ט אבל שאר מיני מתכות אין עושין בה גביעים כפתורים ופרחים. וכן מנורה הבאה זהב תהיה כלה כפר עם נרותיה ותהיה כלה מקשה מן העשתות. ושל שאר מיני מתכות אין מקפידין על משקלה. ואם היתה חלולה פשרה:

^{הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ג ה"ה}

ואין עושין אותה לעולם מן הגרוטאות ^י בין שהיתה של זהב בין שהיתה של שאר מיני מתכות:

^ח. דחשובים הם לו שדעתו להשלים עליהם, ב"י בשם תוס' ורמב"ם, לפ"ז אם נפסקו כל הד' ולא נשתייר בהם כדי עניבה, שודאי יעשה אחרים במקומם הם בטלים לגבי הבגד ומותר לצאת בהם בשבת לר"ה, ט"ז ס"ק א'. והלבוש והא"ר אוסרים גם בכה"ג לצאת בה בשבת, וגם להט"ז מ"מ משום ביטול מצות ציצית אסור. כה"ח אות א'.

^ט. כסף משנה: כמה דברים אמורים בשעשאה של זהב וכו'. בפרק הקומץ רבה (מנחות דף כ"ח) ויליף להו מקראי ופירש רש"י מן העשת עשייתה חתיכה שלימה ומכה בקורנס עד שיצאו ממנה כל כליה: ומ"ש אם היתה חלולה נראה לפרש דהיינו לומר שאינה מקשה:

^י. כסף משנה: ומה שכתב ואין עושין אותה מן הגרוטאות וכו'. בפרק הקומץ רבה ויליף לה מקרא ופירש"י גרוטאות זהב שבור:

עין משפט ט.

הרמב"ם הל' כלי המקדש פ"ג ה"ה

בימי המועדות כלם - ובכראשי חגשים היו הפהנים
תוקעים בחצוצרות בשעת הקרבן והלויים אומרים שירה
שנאמר 'וביום שמחתכם ובמועדיכם ובכראשי חגשיכם
ותקעתם בחצוצרות'. החצוצרה היתה נעשית מן עשת
של כסף. עשה אותה מן הגרוטאות של כסף כשרה.
משאר מיני מתכות פסולה. והחלילין שהיו מנגנין בהן
היה אבוב שלהן של קנה. מפני שקולו ערב. ולא היה
מחלק אלא באבוב יחידי מפני שהוא מחלק יפה:

דף כח:

עין משפט א.ב.ג.ד.

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"א ה"ה

המנורה וכליה - והשלחן וכליו ומזבח הקטרת וכל כלי
שרת אין עושין אותן אלא מן המתכת בלבד. ואם
עשאוהו של עץ או עצם או אבן או של זכוכית פסולין:

כ. כסף משנה: בימי המועדות כולם וכו': החצוצרה היתה נעשית מן העשת של כסף וכו'
עד פסולה. ברייתא בפרק הקומץ רבה (דף כ"ח) ויליף לה התם מקראי: והחלילין שהיו
מנגנים בהם היה אבוב שלהם של קנה וכו' עד ובשמנת ימי החג. משנה בפרק שני דערכין (דף
י') פירש"י אבוב היינו חליל. ולא היה מחלק מסיים אלא באבוב יחידי כשהיה מגיע לסיום
הנעימה היה אחד מהחלילין מאריך לאחר שתיקת האחר שזו היא חילוק יפה יותר
משיסיימו שניהם כאחד. חילוק היינו סיום שמחלק בין נעימה לנעימה ולא היו מסיימים
כולם בבת אחת אלא אחד מסיים לבסוף וזה הוא נוי גדול:

ל. כסף משנה: המנורה וכליה וכו' אין עושין אותם אלא מן המתכת בלבד ואם עשאוהו של
עץ וכו'. בפרק הקומץ רבה (מנחות דף כ"ח:) תני רב פפא וכו' מנורה היתה באה מן
העשת ומן הזהב עשאה של כסף כשרה של בעץ של אבר ושל גיסטרון רבי פוסל ורבי
יוסי בר יהודה מכשיר של עץ ושל עצם ושל זכוכית דברי הכל פסולה ופסק רבינו כרבי

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ז ה"י

עין משפט ה.ו.

וְאָסוּר לְאָדָם שִׁיעֶשֶׂה **מ** בֵּית תְּבִנִית הֵיכָל. אַכְסֶדְרָא תְּבִנִית
אוּלָּם. חָצֵר כְּנָגֵד הָעֶזְרָה. שְׁלֶחַן בְּצוּרַת שְׁלֶחַן. וּמִנּוּרָה
בְּצוּרַת מִנּוּרָה. אָבֵל עוֹשֶׂה הוּא מִנּוּרָה שֶׁל חֲמִשָּׁה קָנִים
או שֶׁל שְׁמוֹנֶה קָנִים או מִנּוּרָה שְׁאִינָה שֶׁל מִתְכַּת אֵף עַל
פִּי שִׁישׁ לָהּ שִׁבְעָה קָנִים:

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"א ה"ט

עין משפט ז.

הָיוּ הַקֹּהֵל עֲנִיִּים עוֹשִׂין אוֹתָן אֶפְלוּ שֶׁל בְּדִיל וְאֵם
הָעֶשִׂירוֹ עוֹשִׂין אוֹתָן זָהָב אֶפְלוּ הַמְזַרְקוֹת וְהַשְּׁפוּדִין **נ**
וְהַמְגִרְפוֹת שֶׁל מְזִבַּח הָעוֹלָה וְהַמְדּוֹת אִם יֵשׁ כַּח בַּצְּבוּר
עוֹשִׂין אוֹתָן שֶׁל זָהָב אֶפְלוּ שְׁעָרֵי הָעֶזְרָה מְחַפִּין אוֹתָן
זָהָב אִם מְצָאָה יָדָם:

יוסי בר יהודה משום דאיתא התם ברייתא סתם דקתני משאר מיני מתכות כשרה ואף על
גב דמייתי התם ברייתא אחרייתי דקתני כלי שרת שעשאן של עץ רבי פוסל ורבי יוסי בר
יהודה מכשיר פסק רבינו לפסול משום דמשמע התם דרבים פליגי עליה דרבי יוסי בר
יהודה בהא. ומה שכתב היו הקהל עניים עושים אותם אפילו של בדיל ואם העשירו עושים אותם
של זהב בפרק הקומץ רבה שם ובפרק כל הצלמים (דף מ"ג) [וכן עוד בראש השנה (כ"ד)]:
מ. כסף משנה: ואסור לאדם שיעשה וכו'. עד אעפ"י שיש לה ז' קנים. בפרק כל הצלמים
(דף מ"ג):

נ. כסף משנה: אפילו המזרקות והשפודין וכו' אם יש כח בצבור עושים אותם של זהב. בפרק
אמר להם הממונה (יומא דף ל"ז) מונבז המלך עשה כל ידות הכלים של י"ה של זהב
ומ"ש אפילו שערי העזרה מחפין אותם זהב אם מצאה ידם. בפ"ב דמדות (משנה ג') כל
השערים שהיו שם נשתנו להיות של זהב חוץ משערי נקנור מפני שנעשה בהם נס:

עין משפט ט.

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ג ה"י

גִּבְהַּ הַמְּנוּרָה הָיָה שְׁמוֹנָה עָשָׂר טַפָּח. הָרִגְלִים וְהַפָּרָח
 שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים. וּשְׁנֵי טַפָּחִים חֶלֶק. וְטַפָּח שָׁבוּ גְבִיעַ
 כַּפֹּתוֹר וּפָרָח. וְטַפָּחִים חֶלֶק. וְטַפָּח כַּפֹּתוֹר וּשְׁנֵי קָנִים
 יוֹצְאִין מִמֶּנּוּ אֶחָד הֵילָךְ וְאֶחָד הֵילָךְ וְנִמְשְׁכִים וְעוֹלִין
 כְּנֶגֶד גִּבְהַּ הַמְּנוּרָה. וְטַפָּח חֶלֶק. וְטַפָּח כַּפֹּתוֹר וּשְׁנֵי קָנִים
 יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ אֶחָד הֵילָךְ וְאֶחָד הֵילָךְ וְנִמְשְׁכִין וְעוֹלִין
 כְּנֶגֶד גִּבְהַּ הַמְּנוּרָה. וְטַפָּח חֶלֶק. וְטַפָּח כַּפֹּתוֹר וּשְׁנֵי קָנִים
 יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ אֶחָד הֵילָךְ וְאֶחָד הֵילָךְ וְנִמְשְׁכִין וְעוֹלִין
 כְּנֶגֶד גִּבְהַּ הַמְּנוּרָה. וְטַפָּחִים חֶלֶק. נִשְׁתִּירוּ שְׁלֹשָׁה
 טַפָּחִים שָׁבֵהֶן שְׁלֹשָׁה גְבִיעִים כַּפֹּתוֹר וּפָרָח:

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ג ה"ט

הַגְבִיעִים דּוֹמִין לְכוֹסוֹת * אֶלְכָּסְנִדְרִיאָה שְׁפִיחָן רָחֵב
 וְשׁוֹלִיחָן קָצָר. וְהַכַּפֹּתוֹרִים כְּמִין תַּפּוּחִים כְּרוּתִים שֶׁהֵן
 אֲרָכִין מַעֲט כְּבִיצָה שְׁנֵי רָאשֵׁיהֶם כְּדִין. וְהַפָּרָחִים כְּמוֹ
 פְּרָחֵי הָעֲמוּדִים שֶׁהֵן כְּמִין קַעֲרָה וְשִׁפְתָּהּ כְּפוּלָה לַחוּץ:

ס. כסף משנה: הגביעים דומים לכוסות וכו' עד נשתירו ג' טפחים שבהם ג' גביעים כפתור
 ופרח. הכל ברייתא בפרק הקומץ רבה (דף כ"ח:). ומ"ש כמין תפוחים כרותיים. פירש"י
 שם מקום:

 את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

הרמב"ם הל' בית הבחירה פ"ג ה"ג

נִמְצְאוּ כָּל הַגְּבִיעִים שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים. וְהַפָּרָחִים תְּשֻׁעָה.
וְהַכִּפֹּתוֹרִים אֶחָד עֶשֶׂר. וְכֵלָן מְעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה וְאֶפְלוּ
חָסֵר אֶחָד מִן הַשְּׁנַיִם וְאֶרְבָּעִים מְעַכְבִּין אֶת כָּלָן: